

Inhoud

Voorwoord	9
-----------	---

DEEL 1

Onderwijsinnovatie in context	15
-------------------------------	----

1 Onderwijsinnovatie: een verkenning	17
--------------------------------------	----

Leren, innoveren en verbeteren	17
--------------------------------	----

De vele gezichten van onderwijsinnovatie	21
--	----

Het chronisch falen van onderwijsinnovatie	26
--	----

2 Onderwijsvernieuwing: van pedagogisch wenselijk tot maatschappelijk noodzakelijk	35
--	----

Pioniers en hervormers	35
------------------------	----

Groeiende rol van de overheid	38
-------------------------------	----

Groeiende internationale sturing van het onderwijs	42
--	----

New Public Management	44
-----------------------	----

Kritiek	50
---------	----

New Public Governance – Lenige netwerksturing	57
---	----

Betekenis voor onderwijsvernieuwing	60
-------------------------------------	----

3 Onderwijsinnovatie: waartoe?	63
--------------------------------	----

Goed onderwijs	63
----------------	----

Onderwijs van de toekomst	69
---------------------------	----

De kwaliteit van het onderwijs	75
--------------------------------	----

Tot slot	84
----------	----

DEEL 2

<hr/>	
Perspectieven op onderwijsvernieuwing	87
4 Het adoptieperspectief	91
Het adoptie- of diffusieperspectief	91
De diffusietheorie van Rogers	92
Het adoptieperspectief in onderwijsvernieuwing	105
Waardering van het adoptieperspectief	111
5 Het implementatieperspectief	119
Het implementatieperspectief	119
Subprocessen van vernieuwen	120
Enkele kanttekeningen	135
6 Betekenis en betrokkenheid	139
Het Concerns Based Adoption Model (CBAM)	139
Fasen van betrokkenheid	143
Interventies en de rol van de (bege)leiding	149
Tot slot	154
7 Schoolorganisatieontwikkeling	157
De ontwikkeling van het schoolorganisatieontwikkelingsperspectief	157
De school als organisatie	161
Uitgangspunten en vooronderstellingen van schoolorganisatieontwikkeling	167
Het proces van schoolorganisatieontwikkeling	169
Schoolorganisatieontwikkeling en actieonderzoek	178
Enkele kanttekeningen	179
8 De effectieve school	185
Effectieve schoolbeweging	185
Ontwikkeling van Educational Effectiveness Research	192
Van kennis over effectiviteit tot verbeteren van de praktijk	195
9 Professionele leergemeenschappen en lerende netwerken	207
Achtergronden	207
Het concept professionele leergemeenschap	209

Zijn scholen professionele leergemeenschappen?	215
Effecten van professionele leergemeenschappen	216
De ontwikkeling van professionele leergemeenschappen	221
Effectieve interventies	224
Professioneel lerende netwerken	232
Tot slot	235
10 Geïntegreerde onderwijsverbetering	237
Twee paradigma's	237
Naar een synthese?	241
Het systeemperspectief	246
Systeemleiderschap	251
Tot slot	253
11 Organisaties als praktijken	255
Twee beelden van een organisatie en organisatieontwikkeling	255
Interveniëren of toekijken?	263
Enkele kanttekeningen	269

DEEL 3

Thema's uit de onderwijsinnovatie	271
12 Interventies	273
Interventie	273
Functies van interventies	274
Typering van interventies	276
Interventiestrategieën en vooronderstellingen	281
Interveniëren in kleuren	283
13 Gedifferentieerd innoveren	287
Verschillen in innovatieve capaciteit tussen scholen	287
Gedifferentieerde innovatiestrategieën	290
Gedifferentieerde systeemverbetering	300
Rollen van de begeleider	305
Tot slot	307

14 Innoveren en professioneel leren	311
Leren	311
Professioneel leren	315
Effectief professioneel leren	317
Informeel leren, werkplekleren en innovatief werkgedrag	323
Collectief leren	329
Leren om te innoveren	332
De school: een plek voor professioneel leren?	337
15 Onderzoekend verbeteren	339
De kloof tussen onderzoek en praktijk	339
Leren verbeteren	347
Tot slot	362
Epiloog: niet alleen	365
Literatuur	371
Personenregister	409
Zakenregister	419
Lijst van figuren	425
Lijst van tabellen	427
Lijst van kaderteksten	429